

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

تحولات فناوری اطلاعات و ارتباطات و تغییر در برنامه درسی

اعظم جوانمرد^۱

کلید واژه‌ها: برنامه درسی، فاوا، یادگیری، یاددهی، فرصت‌های برابر

مقدمه

اگر برنامه درسی را مجموعه‌ی تجربه‌هایی بدانیم که بر حسب طرح و نقشه‌ای، فراگیرندگان در محیط آموزشی در معرض آن قرار می‌گیرند، به نظر می‌رسد که در عصر حاضر، تحولات شگرفی نحوه کسب این تجربه‌ها را در معرض دگرگونی قرار داده‌اند. در رأس این تحولات فناوری اطلاعات و ارتباطات است (عطاران و آیتی، ۱۳۸۸: ۱۵-۱۶). باید توجه داشت که برنامه درسی به عنوان یک فرایند، از عواملی چون جامعه، دانش، میزان آگاهی افراد، توسعه و یادگیری تأثیر می‌پذیرد (تاج‌آبادی و همکاران، ۱۳۸۷: ۲۱-۲۲). برخی از صاحب‌نظران مانند لیوتار معتقدند که فناوری اطلاعات و ارتباطات نه تنها در محیط کسب دانش، بلکه ماهیت دانش را نیز دست‌خوش تغییر کرده است (لیوتار، ۱۳۸۰). درباره تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه تعلیم و تربیت دو دیدگاه وجود دارد. رویکرد اول که رویکرد اصلاح‌گرا نام گرفته، بر این باور است که اثر فناوری‌ها بر آموزش و پرورش تدریجی بوده و این پدیده باعث می‌شود که آموزش به شیوه سنتی، تنها به گونه‌ای کارآمدتر انجام شود. در کنار این رویکرد، رویکرد تحول‌گرا مطرح است که معتقد به تحول‌زایی ICT در آموزش و پرورش می‌باشد (تاج‌آبادی و همکاران، ۱۳۸۷: ۲۱).

طبق مطالعات جدید برنامه درسی از فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز تأثیر می‌پذیرد. در این زمینه نتیجه تحقیقات مارتینز (۱۹۹۷) نشان داد که ابعاد و طراحی آموزش مجازی، منجر به کاهش هزینه‌ها، افزایش اثربخشی و کیفیت آموزش و یادگیری می‌گردد. روی‌رادا (۲۰۰۲) به این نتیجه رسید که آموزش مجازی یک هم‌افزایی جدید در میان افراد و ابزارهای فناوری اطلاعاتی آنان فراهم کرده است. ویلهم (۲۰۰۳) نشان داده است که اکثر دانشجویان از کلاس‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات، تجربه مثبت داشته و بیان کرده‌اند که در کلاس‌های مجازی بیشتر از کلاس‌های چهره به چهره، مطالب یاد گرفته‌اند. سلیمانی (۱۳۸۹) نشان داد که بین به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات و مراحل علاقه‌مندی، سطوح یادگیری و نهادینه سازی نوآوری ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد. آیتی و همکاران (۱۳۸۶) در تحقیق خود بر نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات بر الگوی تدوین برنامه‌های درسی در تربیت معلم تأکید کردند و دوستی (۱۳۸۵)، نشان داد که فناوری اطلاعات بر عملکرد معلمان و دانش‌آموز تأثیر دارد و نیز با فعالیت‌های نوآورانه، فعالیت‌های رهبری و فعالیت‌های توسعه‌ای، ارتباط مثبت و معنادار دارد. آنچه در تحقیقات فوق بر آن تأکید شده است، به کارگیری فناوری و تأثیر آن در عملکرد دانش‌آموزان و دانشجویان بود. با توجه به اهمیت این موضوع، در این مقاله سعی شده است تا به این سؤال پاسخ داده شود که تحولات مدرن در فناوری اطلاعات و ارتباطات چه نقشی می‌تواند در تغییر برنامه درسی در مدارس استان مازندران داشته باشد؟

روش

روش تحقیق حاضر توصیفی-تحلیلی بود. جامعه آماری تحقیق حاضر را کلیه معلمان دوره متوسطه استان مازندران تشکیل می‌دادند. حجم نمونه با استفاده از جدول گرجسی - مورگان برابر ۴۰۰ نفر به دست آمد. روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای صورت گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته بود که از ۱۴ سؤال در زمینه

^۱نویسنده مسؤل، کارشناس ارشد علوم تربیتی دانشگاه مازندران

به‌کارگیری فناوری نوین تدریس تشکیل می‌شد. روایی این پرسشنامه به وسیله اعتبار صوری مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن در یک تست مقدماتی با ۳۰ پرسشنامه، از طریق آزمون آلفای کرونباخ، ۰/۸۹ به دست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی انجام شد. در آمار استنباطی از آزمون نیکویی برازش کلموگروف-اسمیرنف برای ارزیابی نرمال بودن و آزمون ناپارامتریک یومن-ویتنی، همچنین آزمون رابطه‌ای-همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی نشان داد که ۲۸۶ نفر از پاسخگویان زن و ۱۱۴ نفر مرد بودند که اکثراً بین ۲۴ تا ۳۰ سال سن داشتند. ۷۰/۵ درصد از معلمان دارای مدرک لیسانس و ۲۹/۵ درصد دارای مدرک فوق‌لیسانس بودند. ۵۲/۳۰ درصد از معلمان بین ۱ تا ۸ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش داشتند. در جدول ۱ کمیت‌های آماری متغیرهای تحقیق نشان داده شده است.

جدول ۱: توصیف متغیرهای تحقیق

میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
۵۷/۱۸	۷/۶۶	۲۵	۷۰
۲۱/۹۶	۴/۳۸	۸	۳۰
۱۹/۹۷	۳/۰۸	۸	۲۵
۲۰/۳	۳/۱۲	۱۰	۲۵
۱۶/۹	۲/۷۸	۶	۲۰

یافته‌های آمار استنباطی نتایج زیر را در برداشت.

جدول ۲: آزمون همبستگی پیرسون

تغیر در برنامه درسی	کیفیت یادگیری	ایجاد فرصت‌های فردی	توجه به تفاوت‌های فردی
$r = 0/16$	$r = 0/26$	$r = 0/13$	$r = 0/17$
$sig = 0/00$	$sig = 0/00$	$sig = 0/00$	$sig = 0/00$
N = 400	N = 400	N = 400	N = 400
رد فرض صفر	رد فرض صفر	رد فرض صفر	رد فرض صفر

نتایج نشان داد که در فاصله اطمینان ۹۵ درصد، سطح معناداری آزمون پیرسون از ۰/۰۵ کمتر است. پس فرض صفر رد و فرضیه پژوهشگر تأیید می‌شود؛ بنابراین فناوری اطلاعات و ارتباطات با تغییر در برنامه درسی، کیفیت یادگیری-یاددهی، ایجاد فرصت‌های برابر یادگیری و توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنادار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تجزیه و تحلیل استنباطی نشان داد که تحولات فناوری اطلاعات و ارتباطات بر تغییر در برنامه درسی نقش دارد و به‌کارگیری فناوری نوین در تدریس سبب تغییرات بیشتر در برنامه‌های درسی دانش‌آموزان شده و تأثیرات مثبت را به همراه دارد. محققانی همچون مارتینز^۱ (۱۹۹۷)؛ روی رادا (۲۰۰۲)؛ ویلهلم (۲۰۰۳)؛ سلیمانی (۱۳۸۹) و دوستی (۱۳۸۵) نیز بر تأثیر مثبت به‌کارگیری آموزش‌های مجازی و مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یادگیری و یاددهی دانشجویان و دانش‌آموزان تأکید کرده‌اند. یافته‌های این تحقیق با نتایجی که آن‌ها گرفته‌اند در یک راستا قرار دارد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود به محیط‌های جدید یادگیری اهمیت داده شده و مهارت‌های فناوری در برنامه درسی تلفیق گردد. پ

منابع

- آیتی، محسن؛ عطاران، محمد و مهر محمدی، محمود (۱۳۸۶). الگوی تدوین برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر فاوا در تربیت معلم، فصلنامه مطالعات برنامه درسی، ۲(۵)، ۵۵-۸۰.
- تاج‌آبادی، رضا؛ قاری، سبحان و رنجبری، صفرعلی (۱۳۸۷). کاربرد اثربخشی فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی با گستره نو آوری، ماهنامه اطلاعاتی، ۹(۹)، ۲۱-۲۹.
- دوستی، محسن (۱۳۸۵). تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر برنامه درسی دبیرستان‌ها شهرستان ساوه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد ساوه.
- سلیمانی، نسیم (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین میزان علاقه‌مندی معلمان به فناوری اطلاعات و ارتباطات و سطوح به‌کارگیری آن در میان دبیران مدارس متوسطه شهر اصفهان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی اصفهان.
- عطاران، محمد و آیتی، محسن (۱۳۸۸). اصول برنامه درسی مبتنی بر فاوا. ۳ (۱۲)، ۱۵-۴۷.
- یوتار، ژان. اف (۱۳۸۰). وضعیت پست‌مدرن گزارش‌شده درباره دانش. ترجمه حسینعلی نوذری. تهران: گام نو.
- Martines, E. (1997). *The feasibility of the use of telecommunicated courses in latin American universities*, doctorate thesis, Missouri-Rolla university.
- Wilhelm, L. A. (2003). *virtual learning from the Iowa lthigh school student perspective*. Doctorate thesis, Iowa state university.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله